

Nasjonalt register for odontologiske implantater kommer nå

Haukeland sykehus, som har bred erfaring med medisinske helseregistre, har nå fått midler og Datatilsynets konsesjon for å drive et register for odontologiske implantater. Registeret skal være et kvalitetsregister for all tannimplantatbehandling som skjer i Norge, uansett om den berettiger til trygderefusjon eller ikke. På sikt vil man ved hjelp av et slikt register kunne luke ut uegnede implantattyper og materialer, og man vil også kunne påvise om enkelte pasientgrupper, for eksempel røykere, har dårligere prognose enn andre. I tillegg vil den enkelte tannlege få anledning til å sammenligne resultatene ved egen behandling med landsgjennomsnittet.

Professor Knut Tornes ved Kjevekirurgisk avdeling på Haukeland sykehus har vært sentral i arbeidet med registeret, som startet allerede i 1994. Som sakkyndig på feltet, ikke minst i den meget omtalte Hauge-sundsaken, har både han og Statens Helsetilsyn sett behovet for å samle data om teknikker og produkter ved vellykket og mislykket implantatbehandling. For eksempel er de bikortikale skruene som ble brukt på mange av pasientene i Hauge-sund, fortsatt på markedet, kan Tornes fortelle. Kollegene, sykehustannlege Kjell Størksen og spesialtannlege Rolf Sælen, er etter hvert kommet med i arbeidet med registeret.

– I dag regner vi med at det utføres mellom 10–15 000 implantatbehandlinger til en verdi av 200–300 millioner kroner per år her i landet. Alle tannleger som ønsker å benytte implantatbehandling i sin praksis har anledning til det, og alle implantatprodukter som er CE-merket kan benyttes av norske tannleger. Det er imidlertid et stort press på tannlegene – det er over hundre produsenter i markedet, og det lanseres stadig nye produkter og systemer. CE-godkjenningen sier intet om produktens egnethet som implantat – denne merkingen innebærer bare at produktet fyller visse material- og produksjonsmessige krav. For å finne ut om produktene egner

Professor Knut Tornes (t.h.) og sykehustannlege Kjell Størksen ser frem til å få data slik at uegnede implantattyper og -materialer kan bli luket ut av markedet, og de oppfordrer alle kolleger som setter inn eller fjerner implantater om å benytte det nye registeret. – Det er heldigvis sjelden det går så galt som i dette tilfellet legger de til med et smil.

seg i pasientbehandlingen er det nødvendig med kontinuerlig oppfølging, og produsentene er ikke like villige til å drive forskning på langtidsprognose nå som tidligere, sier Tornes. Han er derfor svært glad for at registeret omsider kommer i gang.

Registeret i funksjon fra 1. mars 2003

Arbeidet med å opprette et nasjonalt register for odontologisk implantatbehandling startet i 1994 da det ble innført trygderefusjon for implantatbehandling av visse pasientgrupper. Haukeland sykehus hadde lang erfaring med tilsvarende registre (Hofteregisteret og Leddregisteret), og Sosialdepartementet gav derfor sykehuset

i oppgave å planlegge, opprette og drive et nasjonalt register for odontologiske implantater. Og alt var klart, men så hadde man glemte å søke Datatilsynet om konsesjon. Da konsesjonen kom, i 1995, fikk man imidlertid ikke midler til driften. Først i 2000 og 2001 har Helsetilsynet bevilget 50 000 kroner i driftsmidler, og fra 1. mars i år skal registeret være i funksjon. Registreringen skal omfatte all implantatbehandling, ikke bare den som får stønad fra trygden.

Frivillig for tannlege og pasient

I motsetning til i Finland, der de har hatt et tilsvarende offentlig og pliktig register siden 1995, krever Datatilsynet i Norge at

implantatregisteret skal være frivillig både for tannlege og pasient. Frivilligheten er en fordel, mener både Tornes og Størksen. De håper at tannlegene skal se fordelene ved å benytte registeret. Ikke bare fordi det på sikt vil gi bedre kunnskap både om anvendelse, holdbarhet og egnethet av produktene, men også fordi den enkelte tannlege faktisk får mulighet til å kvalitetssikre egen behandling ved å sammenligne sine behandlingsresultater med generelle resultater. Det vil bl.a. bli utarbeidet årlige rapporter som offentliggjøres, og den enkelte tannlege kan be om statistisk rapport om sitt eget materiale. Alle opplysninger om behandler og pasient behandles selvfølgelig konfidensielt.

For pasientene vil registreringen også oppfattes som en kvalitetssikring, idet prosessen innebærer at pasienten må underskrive på registreringsarket. Forsikrings-selskapene ser svært positivt på et slikt kvalitetsregister og ser muligheter for riktigere premie for implantatbehandlere.

Registrerings skjemaene som benyttes egner seg dessuten godt som hjelp både ved planlegging av behandlingen og i kommunikasjonen med pasienten, mener de to fagfolkene, som også ser frem til at de tilsvarende planlagte registrene i Sverige og Danmark kommer i gang. Da vil man etter hvert kunne forske på og sammenligne data fra hele Norden.

Praktisk gjennomføring

Tannlegen skal fylle ut et enkelt avkrysnings skjema (én side) ved innsetting og tilsvarende ett skjema ved eventuell fjerning av implantatet. Da skjemaene inneholder taushetsbelagt informasjon, skal de av sikkerhetsmessige hensyn fylles ut manuelt og sendes Haukeland per post, ikke som faks eller e-post. Skjemaene kan fås ved henvendelse til Implantatregisteret ved Haukeland universitetssykehus (tlf. 55 97 28 50), men de kan også lastes ned fra Internett (www.implantatregisteret.no).

Tekst og foto: Gudrun Sangnes